

Bestemd voor: leden van de programmacommissie GroenLinks Gouda
gemeenteraadsverkiezingen 2026

Onderwerp: Publieke inkoop als strategisch instrument voor maatschappelijke impact

Amsterdam, 20 mei 2025

Geachte,

Gemeenten staan de komende jaren voor grote maatschappelijke opgaven – van het terugdringen van armoede tot het versnellen van de energietransitie – terwijl de financiële ruimte onder druk staat. Juist in die context verdient één beleidsinstrument meer aandacht in uw verkiezingsprogramma: inkoop. Inkoop is niet een kwestie van uitvoering. Het is een krachtig instrument voor het realiseren van een eerlijke arbeidsmarkt, een circulaire economie en een samenleving waarin niemand wordt uitgesloten. Door slim in te kopen, kunt u als gemeente maatschappelijke waarde realiseren én zo meer bereiken met hetzelfde budget.

Vanuit Social Enterprise NL, FNO Impact door Groei, Nevi en MVO Nederland zetten wij ons dagelijks in om impact ondernemen en impactgericht beleid te versterken. We zien ten minste drie redenen waarom het heel logisch is om in te zetten op duurzaam en sociaal inkopen:

1. Veel gemeenten zetten inkoop al strategisch in om maatschappelijke doelen te realiseren. 73 gemeenten zijn aangesloten bij het manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI), een landelijk netwerk en kennisinfrastructuur van aanbestedende diensten. Gemeenten die via inkoop willen bijdragen aan sociale cohesie, klimaatdoelen en kansengelijkheid, vinden in MVOI een solide basis van kennis, ondersteuning en praktijkervaring. Uw gemeente is met de ondertekening van het manifest aangesloten bij dit landelijke netwerk. Door een bijbehorend actieplan op te stellen, zet u de volgende stap.
2. De totale uitgaven van inkoop- en aanbestedingen, in een gemeente van vergelijkbare omvang jaarlijks tussen de 100-170 miljoen euro, vormen een flinke (potentiële) impuls voor het sturen, prikkelen of belonen van uw bedrijfsleven. Door vooraf slim te besteden kunt u (herstel)kosten achteraf voorkomen. Bijvoorbeeld door social return in te zetten om opdrachtnemers te stimuleren mensen uit de doelgroep Participatiewet in dienst te nemen en daarmee op termijn uitkeringskosten te besparen. Ook bij catering en infrastructuur zijn er voorbeelden die laten zien dat duurzaam en sociaal inkopen loont en niet duurder is.
3. Het goede voorbeeld geven als overheid (lead by example). Door zelf het goede voorbeeld te geven stimuleert de gemeente ook bedrijven en andere instellingen om hun verantwoordelijkheid te nemen. Inkoop biedt de kans om de transitie naar een duurzame en eerlijke economie actief vorm te geven. Het maximaliseren van publieke waarde is dan ook niet alleen wenselijk, maar wettelijk verankerd.

Graag geven we u drie suggesties voor uw verkiezingsprogramma

1. Zet gemeentelijke inkoop in voor werk, duurzaamheid en samenleven

Wij benutten gemeentelijke inkoop als strategisch instrument voor eerlijke kansen, duurzame groei en sociale samenhang. Met de ondertekening van het manifest MVOI hebben we de eerste stap gezet. Nu zetten we de volgende stap door een gemeentelijk actieplan op te stellen waarin we concreet maken hoe we onze maatschappelijke doelen de komende jaren via inkoop willen realiseren.

2. Slim besteden voorkomt dure reparaties achteraf.

We gaan verstandig om met onze publieke middelen door inkoop slim en strategisch in te zetten. Daardoor voorkomen we (herstel)kosten op lange termijn en versterken we onze maatschappelijke basis. We stellen het maximaliseren van maatschappelijke waarde centraal in onze aanbestedingen, met specifieke aandacht voor sociale en ecologische duurzaamheid (in lijn met artikel 1.4.2. van de Aanbestedingswet).

3. Geef lokale en sociale ondernemers een eerlijke kans bij overheidsopdrachten.

Onze lokale en sociale mkb'ers leveren een enorme bijdrage aan een leefbare en toekomstbestendige economie, waarin iedereen mee kan doen. Wij benutten actief de mogelijkheden om opdrachten toe te kennen aan sociale ondernemingen als onderdeel van de groene en sociale transitie. We benutten de mogelijkheden om opdrachten toe te kennen aan sociale ondernemingen onder de Europese drempelwaarden (in lijn met artikel 2.82 van de Aanbestedingswet).

Publieke inkoop is geen technische bijzaak, maar een sleutel tot maatschappelijke vooruitgang. Laten we samen zorgen dat het een stevige plek krijgt in uw verkiezingsprogramma. Wij denken graag mee met voorbeelden, netwerken en oplossingen op maat voor uw gemeente.

Met vriendelijke groet,

Social Enterprise NL (netwerkorganisatie voor sociale ondernemingen)

FNO Impact door Groei (sociaal vermogensfonds)

MVO Nederland (bedrijfsnetwerk van duurzame ondernemers)

Nevi (kennisnetwerk voor inkoop, contract- en supply management)

Meer informatie:

Pianoo kennisbank MVOI: <https://www.pianoo.nl/nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen>

Duurzaam inkopen loont: https://www.pianoo.nl/sites/default/files/media/documents/2025-01/duurzaam_inkopen_loont-jan2025.pdf

Visiepaper Publieke inkoop: Nog een wereld te winnen: https://social-enterprise.nl/wp-content/uploads/2025/02/Publieke-inkoop_Nog-een-wereld-te-winnen_SENL.pdf

City Deal Impact Ondernemen: <https://citydealimpactondernemen.nl/themas/thema-5-impactvol-inkopen/>

VNG Model Inkoop- en aanbestedingsbeleid: https://vng.nl/sites/default/files/brieven/2019/attachments/vng-model-inkoop_definitief.pdf

